

Egyszerű súlyozásos információkereső programrendszer.

A Michigan-e Egyetemen oktatási és adminisztrációs célokra használt információkereső program-rendszer lényege, hogy a kérdés, illetve a dokumentum címszavait egy olyan számmal /súlyszámmal/ látják el, amely arányos a vizsgált adat értékével.

Az alkalmazás során az első lépés a kérdés küszöbértékének megválasztása. Ez egy tetszőleges egész szám, mely a munka során végig konstans marad. Az egyes címszavak súlyát ehhez a küszöbértékhez viszonyítják. Ha a címszó súlya a küszöbértéknél nagyobb vagy azzal egyenlő, akkor a számítógép kiírja a dokumentumban szereplő információt. Ha viszont a súly kisebb a küszöbértéknél, akkor a címszó alatt szereplő információ nem kerül kiírásra, kivéve azt az esetet, amikor az adott címszó egy vagy több más címszóban is előfordul és e címszavak súlyának összege nagyobb a küszöbértéknél vagy azzal egyenlő.

Pl. Küszöbérték	=	5
A címszó súlya	=	4
B címszó súlya	=	1
C címszó súlya	=	1
D címszó súlya	=	1
E címszó súlya	=	1

Ebben az esetben az A címszó alatt feljegyzett információ nem kerül kiírásra, hacsak nem szerepel a B, C, D vagy E címszavak alatt, illetve ezek bármely kombinációjában is.

Negatív súlyokat is adhatunk a címszavaknak. A rendszernek ez a tulajdonsága különösen akkor kedvező, ha minimalizálni akarjuk a nemkívánt anyag kiírásának lehetőségét.

Pl. Küszöbérték	=	7
A címszó súlya	=	5
B címszó súlya	=	8
C címszó súlya	=	-6

A B címszó alatti információ csak akkor kerül kiírásra, ha a C címszónál nem fordul elő. Ha viszont mind A, mind B címszavak alatt szerepel, akkor is kiírásra kerül, ha a C címszó is tartalmazza.

Van olyan súlyozásos rendszer, ahol olyan súlyokat rendelnek az egyes címszavakhoz, melyekkel a dokumentumok relatív fontossági sorrendbe rendezhetők. Van olyan rendszer is, mely megszabja, hogy legfeljebb hány dokumentum írható ki. Így a kutatónak a keresés eredményeként több száz anyag helyett csak egy korlátozott mennyiséget kell átnéznie.

A számítógép outputja többnyire három formában jelenik meg:

1. csak leltári vagy katalógusszám;
2. leltári vagy katalógusszám teljes vagy részleges bibliográfiával;
3. az előzők plusz kivonat vagy annotáció.

Mivel a leltári vagy katalógusszám önmagában nem sokat mond, szükség esetén a fő tárolóból kikereshetők a vonatkozó idézetek vagy kivonatok. A háromféle eljárás árnyalt alkalmazásával a szükséges gép-idő minimálisra csökkenthető, feltéve, hogy kéznél van a megfelelő másoló berendezés és elegendő hivatali személyzet.

/Special Libraries, 63.k.9.sz. 1972.szept. p. 381-384./

Mosoni Istvánné

A szabványok világjegyzéke

Annak megállapítására, hogy egy adott kérdés szabványosítása hogyan áll világviszonylatban, át kell nézni minden egyes ország szabványjegyzékét. Ezek a jegyzékek, - tükrözve az ország szabványosításának történetét, fejlődését - a tartalmi feltárásban, a használt szimbólumokban, az osztályozásban lényegesen eltérnek. Egyesekben a szabványokat ETO rendszerben közlik, másokban iparáganként, vagy esetleg a különböző szabványbizottságok sorrendjében. Érthető, hogy egy egyszerűbb rendszer iránt nagy az érdeklődés. A gépesítés - úgy tűnt - megoldja a helyzetet. 1969-ben a holland szabványintézet adta ki az első gépen készült szabványkatalógust, ezt követte a norvég, mindkettő ETO alapon. Az USA-ban 1971-ben kiadott katalógus viszont a címből vett tárgyszó alapján készült, és ezzel megszűnt a remény, hogy a gépesítés önmagától egységes eljáráshoz fog vezetni.

Az ISO genfi tájékoztató központja kidolgozta az ISO ajánlások gépesítésének programját, és most már komolyabban remélhető, hogy azt a szabványok egyes nemzeti katalógusainak gépi előállításához felhasználják, s ezáltal létrejön a szabványok egységes alapon álló világjegyzéke.

A deszkriptorok a rendszerben számok, amelyek feloldása sok nyelven közölt tárgyszavakban található. A deszkriptorok számsoros jegyzéke minden nyelven megadja a feloldást. A rendszer egyaránt alkalmas kézi vagy gépi keresésre. Ugy tervezik, hogy az évi jegyzékeket integrált kiegészítő kötetekkel látják el.

/UNESCO Bulletin for Libraries, 27.k. 3.sz. 1973.máj.-jun. p.155-159./